

KOPERNIKOWSKA SESJA NA KATOLICKIM UNIwersytecie LUBELSKIM

W dniach 18 i 19 II 1972 r., na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, staraniem Towarzystwa Naukowego, zorganizowano uroczystą sesję naukową, poświęconą Mikołajowi Kopernikowi, z okazji 499 rocznicy jego urodzin.

W skład Komitetu Organizacyjnego Sesji weszli głównie profesorowie: z Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej oraz przedstawiciele Wydziału Teologii i Wydziału Nauk Humanistycznych. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego Sesji był prof. dr Stefan Świeżawski, a sekretarzem — dr Jerzy Rebeta.

Sesję otworzył rektor KUL, o. prof. dr Mieczysław Albert Krąpiec, OP, witając serdecznie przybyłych na naukowe spotkanie wielu wybitnych uczonych z różnych środowisk naukowych całej Polski. W sesji uczestniczyli również przedstawiciele Episkopatu Polskiego, księży biskupi: Wielki Kanclerz KUL, prof. dr Piotr Kałwa, dr Józef Drzazga, dr Jan Obłąk oraz dr hab. Kazimierz Majdański. Obecni byli także przedstawiciele Frontu Jedności Narodu w osobach: mgr Stanisława Zgrzywy, mgr Edwarda Machockiego i mgr Witolda Ziemiała.

W słowach skierowanych do księży biskupów Rektor KUL podkreślił, że ich obecność na sesji ilustruje ciągłość dziejów narodu polskiego. Zwracając się do przedstawicieli Frontu Jedności Narodu powiedział: „Wszyscy jesteśmy wycięci z jednego pnia, dzieje naszego narodu są nam wszystkim bardzo drogie i żadne różnice nie mogą podzielić narodu, który jest jeden, który trwa i trwać będzie. Każdy z nas chce się przyczynić do rozwoju tego narodu według swego najlepszego rozumienia. Dlatego bardzo nam miło, że przedstawiciele Frontu Jedności Narodu są wśród nas“. Kierując słowa powitania do przybyłych na sesję uczonych, reprezentujących różne środowiska naukowe i różne dyscypliny, Rektor KUL podkreślił, że wszystkich zgromadziła służba prawdzie i wezwał, by w imię tej służby wszyscy uważali naszą uczelnię za wspólny dom nauki, za swój dom.

Następnie zabrał głos przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Sesji — prof. Stefan Świeżawski i w serdecznych słowach podziękował wszystkim zgromadzonym za przybycie. Podkreślając interdyscyplinarny charakter Sesji wyraził przekonanie, że wszechstronna wymiana poglądów

bardziej przybliży Kopernika i jego epokę mentalności współczesnego człowieka.

Obradom Sesji przewodniczyli w pierwszym dniu przed południem: — prof. dr S. Świeżawski, po południu — doc. dr Jerzy Dobrzycki; w drugim dniu obrad przed południem — ks. prof. dr Marian Rechowicz, po południu zaś — prof. dr Izydora Dąmbska.

W ciągu dwóch dni trwania Sesji zaprezentowano wiele ciekawych referatów, komunikatów i głosów w dyskusji, dotyczących genezy dzieła Kopernika, jego osobowości i twórczości oraz recepcji i wpływów myśli Kopernika na późniejsze badania astronomiczne. Jako pierwszy wygłosił referat doc. dr Mieczysław Markowski pt. *Doktrynalne tło przewrotu Kopernikowskiego*, zwracając szczególną uwagę na rolę, jaką odgrywał w dziedzinie studiów astronomicznych Uniwersytet Krakowski w czasie, gdy studiował na nim Mikołaj Kopernik.

Mg^z Grażyna Rosińska z Krakowa wygłosiła referat pt. *Astronomia obserwacyjno-matematyczna w Krakowie w XV wieku i jej wpływ na kształtowanie się postawy filozoficznej astronomów*, a ks. prof. dr Marian Kurdziałek omówił stanowiska niektórych autorów średniowiecznych dopuszczające do uznania Ziemi jako jednej z planet, w referacie zatytułowanym: *Średniowieczne stanowiska wobec tezy: Ziemia jest jedną z planet*.

Ks. prof. dr Stanisław Kamiński wygłosił odczyt pt. *Filozoficzne uwarunkowania rewolucyjnej idei Mikołaja Kopernika*. Poddał w nim analizie ontologiczny, epistemologiczny i metodologiczny aspekt odkrycia dokonanego przez Kopernika.

Ks. prof. dr Marian Rechowicz w swoim odczycie, noszącym tytuł *Mikołaj Kopernik a platonizm teologiczny Marsilia Ficina*, przedstawił interesujące spostrzeżenia, dotyczące teologicznych pojęć używanych przez polskiego wielkiego astronoma.

Tematem odczytu wygłoszonego przez dr hab. Stanisława Mossakowskiego była *Symbolika pieczęci Mikołaja Kopernika*. Autor referatu wyjaśnił w sposób wszechstronny i niezwykle interesujący motyw Apollina grającego na lutni, znajdujący się na pieczęci Kopernika.

Dopełnieniem pierwszego dnia obrad było uczestnictwo we Mszy św. odprawionej w intencji Mikołaja Kopernika. Mszę św. odprawił Wielki Kanclerz KUL a okolicznościowe kazanie wygłosił Rektor KUL.

W drugim dniu obrad doc. dr Paweł Czartoryski wygłosił komunikat pt. *Rękopiśmienne podstawy wydania dzieł Mikołaja Kopernika*, zapoznając w nim uczestników ze żmudnymi pracami warsztatowymi i trudnościami związanymi z edycją.

Astronomiczna treść kopernikowskiego odkrycia — to tytuł odczytu, który wygłosił doc. dr Jerzy Dobrzycki, rozważając istotę przewrotu dokonanego przez Kopernika.

Niezwykle interesujący był referat prof. dr Izydory Dąmbskiej pt. *O metanaukowych poglądach Ptolemeusza*, będący w pewnym sensie uzupełnieniem referatu wygłoszonego przez ks. prof. dr Stanisława Kamińskiego.

Oprócz referatów wygłoszonych osobiście przez autorów, uczestnicy Sesji mieli możliwość zapoznania się z treścią odczytów nadesłanych przez tych prelegentów, którzy z różnych powodów nie mogli przybyć osobiście na spotkanie. Tak więc prof. dr Bogdan Suchodolski nadesłał referat pt. *Filozoficzne aspekty nauki Mikołaja Kopernika*. Prof. dr Karol Górski w nadesłanym komunikacie starał się odpowiedzieć na pytanie: *Czy Mikołaj Kopernik miał święcenia kapłańskie?* Wpływom myśli

i recepcji Kopernika poświęcony był referat prof. dr Wilhelminy Iwanowskiej pt. *Następstwa dzieła Mikołaja Kopernika*, a także nadesłany komunikat dr Zofii Wardęskiej, noszący tytuł: *Stosunek do heliocentryzmu teologów katolickich i protestanckich wieku XVI*.

Z obecnych na sali wygłosili interesujące komunikaty: ks. doc. dr Leszek Kuc, pt. *Stanowisko teologiczne Mikołaja Kopernika na podstawie listu dedykacyjnego do papieża Pawła III* oraz ks. prof. dr Bolesław Kumor — *Kwerenda dotycząca kopernikanów w bibliotekach seminaryjnych i zakonnych w Polsce*.

Po referatach i komunikatach toczyła się fachowa i ożywiona dyskusja, w której zabierali głos: prof. dr Paweł Rybicki, doc. dr Jerzy Zathy, prof. dr Maria Bogucka, ks. prof. dr Stanisław Kamiński, ks. prof. dr Marian Rechowicz, doc. dr Paweł Czartoryski, ks. prof. dr Bolesław Kumor, dr Andrzej Kempfi, mgr Grażyna Rosińska, mgr Andrzej Drewnowski. Ciekawym głosem w dyskusji było wystąpienie prof. Stanisława Dobrzyckiego na temat recepcji heliocentryzmu na ziemi lubelskiej. Zaś prof. dr Stanisław Herbst poinformował uczestników Sesji o zainteresowaniach Kopernika w zakresie balistyki.

Z okazji Sesji w salach biblioteki uniwersyteckiej KUL otwarto niezwykle starannie i przejrzyście urządzonej wystawę, poświęconą Mikołajowi Kopernikowi. Obejrzel ją goście i uczestnicy Sesji. Na wystawie zgromadzono oryginalne dzieła Kopernika jak np. *De revolutionibus* z 1617, 1854, 1873 r., przekład z greckiego na język łaciński Teofilakta Symokatta i inne. Wystawa była podzielona na kilka działów: Dzieła Kopernika, Bibliografie, Poprzednicy wielkiego uczonego, Epoka, Przewrót kopernikowski, Od Kopernika do Newtona, Recepcja w Polsce, Kopernik w literaturze pięknej, Astronomia dzisiaj, Starodruki astronomiczne.

W drugim dniu obrad prof. dr Izydora Dąmbska, zamykając Sesję, podziękowała organizatorom za serdeczne przyjęcie oraz za stworzenie prawdziwie naukowej atmosfery. Podobnie doc. dr Paweł Czartoryski złożył w imieniu uczestników Sesji na ręce organizatorów wyrazy szczerzej podzięk i uznania. Podsumowania obrad Sesji dokonał prof. dr Stefan Świeżawski, który dziękując uczestnikom Sesji za udział w niej, zwrócił uwagę na poważne rezultaty naukowe, jakie osiągnięto w czasie tego spotkania.

Lublin

Ks. Stanisław Wielgus